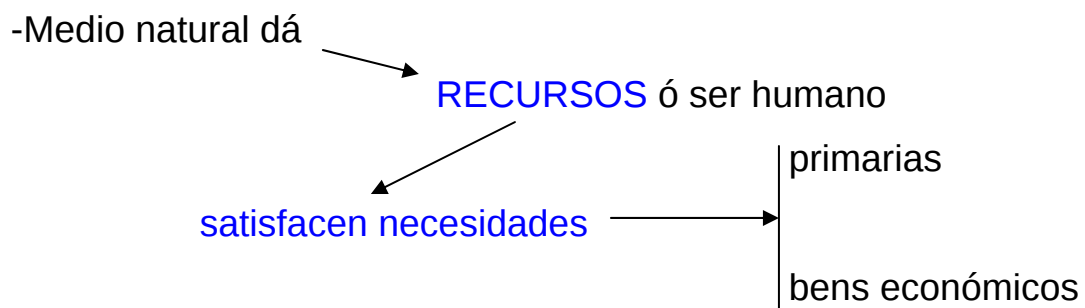

AS PAISAXES NATURAIS.INTERRELACIÓNS NATUREZA - SOCIEDADE

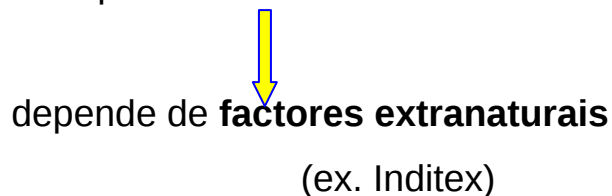
TEMA 4

A INFLUENCIA DO MEDIO NA ACTIVIDADE HUMANA

1-O MEDIO NATURAL COMO RECURSO

-Existencia de recursos naturais = desenvolv. socioeconóm. dunha zona. Na época actual

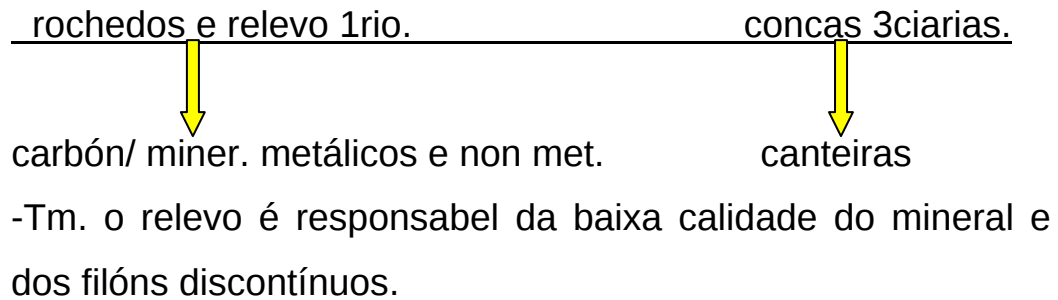

1.1.O relevo

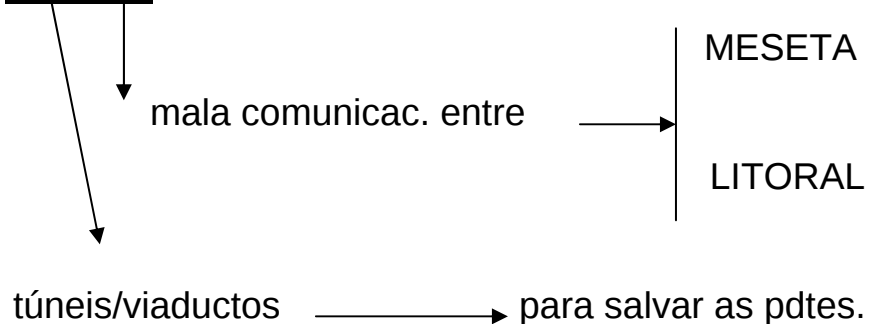
-Relevo español está relacionado coa activ. humana:

- Nos **asentamentos** → buscando os + axeitados e acordes coas necesidades de cada intre htco.
en outeiros ↙ ↘ en vales

- Na **activid. agraria** → no caso español dun xeito desfavorabel: gran altit. e fortes pdetes. (pouco aptas para a agric.)
- Na relación de **recursos minerais e enerxét.:**

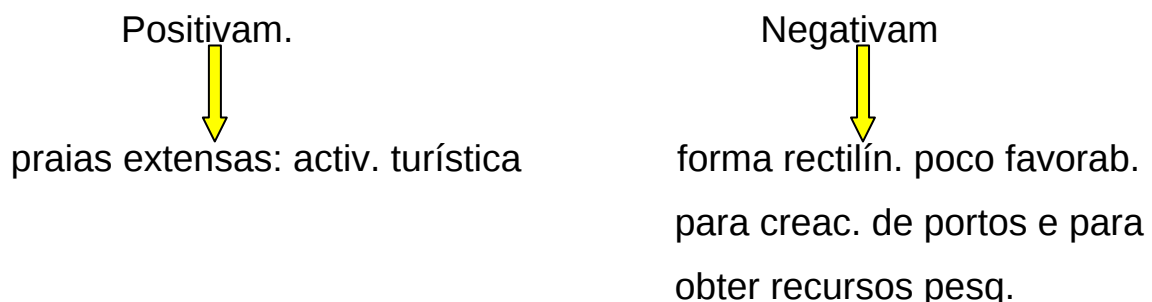

- Nas **comunicacións** → a distribuc. do relevo mtñoso. na periferia **produce:**

- As peculiaridades poden actuar **como atractivo turístico:**
cidade encantada de Cuenca / volcáns canarios...

- O **relevo costeiro:** pode actuar

1.2. O clima

-Gran influencia na actividade humana:

- Inflúe na **distribuc. da poboac. e no hábitat:**

POBOAC. —→ non habita zonas de clima adverso

z. de mtña. ou de seca extrema

- Influencia **na agric.:**

Na maior parte do territ. o clima non é favorab.:

- temperat. extremas (ou xeadas ou intensas radiac.)
- precipitac. escasas e irregul.

Tm. hai zonas con suaves temperat.:

- cultivos hortofrutíc. do litoral mediterr.

- Proporciona diversas **ftes. de enerx.** renovable e limpas:

- vto.: parques eólicos
- insolación: para usos domésticos
- precipitac. do N.: centrais e minicent. hidroeléctricas.

- Inflúe nas **activid. do sector terciario:**

- trptte.: afectado por xeadas, néboas ou fortes precipitac.
- certo turismo baseado no clima: de sol e praia / de neve.

1.3.A vexetación

-Imprescindible para a vida: FOTOSÍNTESE.

- **Proporciona tm. recursos como:**

- alimentos: para humanos (froitos) e animais(landras)

- M.P. para as industr. (técnico, construcc., mobles...)

- fontes de enerx.: leña, carbón vexetal...

- recurso para lecer e o recreo.

- **Protección e mellora da calidade do medio:**

- diminución da contamin. atmosférica.

- pantalla contra o ruído.

- mitiga a evaporac. ao proxectar sombra sobre as augas.

- protección do solo gracias as raíces.

- a transformac. en humus e polo tanto fixa o nitróxeno no chan.

1.4. A auga e os recursos hídricos

(v. mapa páx. 119)

a) A auga e o seu emprego na actividade humana:

- **No regadío agrario** (80% do consumo)

- Na produc. enerx. en centrais hidroel.
- Tm. como refrixerante nas centr. nucleares e térmicas.
- No consumo urbano: España no 3º lugar mundial de consumo de auga x persoa. (ollar dato no libro)
- Eliminac. de refugалlos: das activ. agrícolas, gandeiras, urbanas e indust.
- Certas activ. : pesca, usos recreativos (piscinas, campos de golf...) consomen moita auga.

b) O balance hídrico: relaciona recursos—consumo que se fai deles.

-Balance en España= a +

-Problemas: só unha parte deles son reaproveitábeis:

- Disponibilid. da auga: pcipalm. dos ríos

- a maioría irregular.

-desigual distribuc. espacial

-concas excedentarias. (do N., Douro, Tago, Ebro)

-concas equilibradas (demais concas atlánticas)

-concas deficitarias (as demais concas mediterr.)

- Concentrac. da demanda: no arco mediterr. por ser o lugar de maior dinamismo demográf. e económ. pero con recursos escasos.

- Rede de presas na actualidade: insufic. para cubrir a demanda.
- Impttes. perdas de auga anuais:
 - uso de sistemas de rega inaxeitados (a manta ou por inundac.)
 - fugas na conducc. tanto nas agrarias como nas urbanas.

c) A política hidráulica:

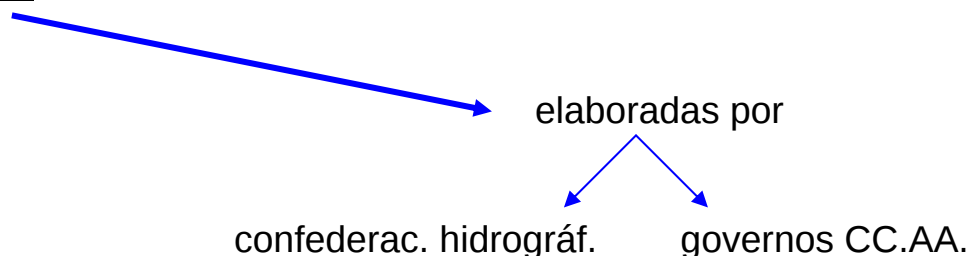
-Fin que persegue: regular, xestionar os recursos e paliar os problemas.

-Haberá **3 tipos de medidas** para conseguir estes obxectivos:

1. **LEI DE AUGAS**: todas as augas superficiais e os seus leitos son propiedade do estado.

-As POLÍTICAS HIDRÁUL., teñen como obxectivo > os recursos, previr inundacións, mellorar a calidade da auga, fomentar o aforro...

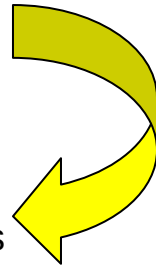
2. **OS PLANS HIDROLÓXICOS DE CONCA**: establecen que obras son necesarias en cada conca.

3. **O PLAN HIDROLÓXICO NACIONAL**: coordina os plans das concas e regula os recursos hídricos de todas.

-Novo Plan Hidrólox. Nacional: prevé investir en obras

- ambientais
- de regularizac.
- construc. de novas presas
- obras de trasvasamento

d) As obras hidráulicas:

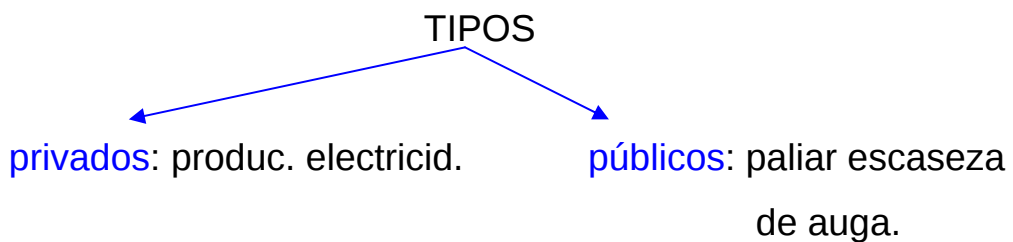
-Son infraestruct. para

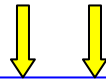
- regular os recursos hídricos
- mellorar a calid. das augas.

➤ **PARA REGULAR OS RÍOS:** mediante encoros, canles e trasvasamento

-**Os encoros**: son grandes extensions de auga almacenada artificialm. mediante presas en zonas de topograf. abrupta.

-**As canles de distribuc.**: para abastecer

núcleos de poboac. / indust. / a rega.

-**Os trasvasamentos**: son trasvasem. de auga entre concas excedentarias e as deficitarias. (auga do Ródano a Cataluña)

➤ **PARA REGULAR OUTROS RECURSOS HÍDRICOS**

- Algúns **lagos pirenaicos** : a + de 2000 m. de altitude para producir enerx. hidroeléct. (explicar tipo de obra)
- Os **acuíferos**: aproveitados por medio de pozos e galer. para usos agríc., ind., e as veces urbanos. Risco de esgotamento.
- A **auga do mar**: utilízase a desalinizac.
Na época actual o proceso abaratouse. Sistema usado nas zonas de España con + escaseza de recursos (Canar., Baleares., Ceuta, Almería...).
Prevista a construc. de novas ptas. no levante e Melilla.
(v. debuxo páx. 121)

➤ **OBRAS PARA MELLORAR A CALIDADE DAS AUGAS:**

-De 2 tipos:

PTAS. POTABILIZADORAS: tratan augas para o consumo

PTAS. DEPURADORAS: tratan augas residuais para que non contaminen.

1.5 O solo

-Aspectos nos que inflúe:

1. **Na producc. agríc.**, gandeira e forestal pois dependen da fertilidade do solo.
-En xeral en España a calid. dos solos en España é mediocre. Contraste entre zonas con solos ricos e outras pobres.
2. **Na poboac.**: pois tradicionalm. os asentamentos humanos fixéronse en zonas de solos ricos e fértiles.
3. **Nas vivendas e infraestruct.**: afectadas polas característ. do solo. (problemas cos solos arxilosos).

INFLUENCIA DA ACTIVIDADE HUMANA NO MEDIO

1- OS PROBLEMAS AMBIENTAIS

1-1.A contaminación atmosférica

-Causa

→ contaminantes primarios

vertidos directamente. á atmosfera

→ contaminantes secundarios

consecuencia das reacc. químicas e fotoquím. dos contam. primarios.

-Productos + contamin.:

- Monóxido de carbono (CO)
- Dióxido de carb. (CO₂)
- Dióxido de xofre (SO₂)
- Partículas de po e fume....

-Procedencia:

- Da combust. de fuel e carbón rico en xofre
- Das emisións industr.
- Dos automób.
- Calefacc.domésticas
- Do cloro de refrixerantes e aerosois...

(v. debuxos pp. 124-125)

a) A choiva ácida:

-É unha precipitac.con + acidez co normal.

-Producida cando: **emisións de Xofre + Nitróx.**

mesturados con

VAPOR DE AUGA.

caen na superf. terrestre cando chove.

-Provoca alteracións na vexetación, solos, augas e nos edificios.

b) A capa de ozono:

-É a responsbel de filtrar as radiacións ultraviol. do sol.

-Problema: diminución do grosor da capa.

causantes: o cloro nos CFC (clorofluorocarburos)

-nos aerosois

-nos refrixerantes.

-Provoca: alteracións e cancro de pel e cataratas en humanos.

a vida vexetal e animal.

e) O efecto invernadoiro:

-Emisión a atmósfera de gases: METANO / DIÓXIDO DE CARBONO.

-Efectos: deixan pasar a radiación solar pero retéñena e ímpidenlle que rebote cara o exterior (actúa = cun cristal de invernadoiro)

-Consecuencias: aumento xeral de temperatura e cambios climáticos. (> da seca)

d) Campá de po e contaminación:

-Nas grandes cidades en inverno e con situación @.

-Responsábeis: as partículas de po e fume en suspensión.

ascenden nas zonas centrais. (zonas con temp. altas)

descenden na periferia, creando unha circulac. interna.

-Desfázanse por : forte vto.
choiva.

-Efectos: alteracións nas ptas.
enfermidades pulmonares

e) O ruído:

-Contribúe ao deterioro ambiental

-Dase fundamentalm. nas cidades e afecta a súa poboac.

-Causas:

-> do tráfico.

-actividades industr.

- emisións de certos establecem. (discot., pubs...)

-Consecuencias:

- físicas: cefaleas, xordeira, hipertensión...
- psicolóxicas: ansiedade, insomnio, agresividade...

1.2. A deforestación ou destrucción da cuberta vexetal.

-Prodúcese polas seguintes causas:

1. A agric. e a gandería desde antigo roturaron o bosque para destinalo a zona cultivada ou pradería para o gando.
2. A ocupación urbana, as instalacións indust. fixéronse en moitos casos a costa do bosque.
3. Os incendios forestais que afectaron a grandes zonas arboradas. Gran parte deles provocados.

-Vense favorecidos pola densificación do sotobosque (abandono de usos tradicionais) ou pola repoboac. con especies que arden con facilidade. (piñeiro / eucalipto).

1.3. A contaminación, a erosión e a desertización do solo

- **CONTAMINAC. DO SOLO**: consecuen. dos vertidos industr. e urbanos e sobre todo no uso de **fertilizantes químicos e praguicidas** de uso agrícola, que intoxican os solos a longo przo.

➤ **A EROSIÓN.** é un fenómeno natural, acentuado polas pendentes e polas choivas torrenciais (erosión natural).

-O home pode intensificar o fenómeno, ben pola deforestación, ou por prácticas agríc. e gandeiras inaxeitadas.

➤ **A DEFORESTACIÓN:** uso excesivo da tala impedindo ca vexetac. fixe o solo e as raíces reteñan a auga da choiva.

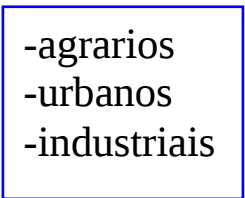
➤ **EXCESIVO PASTOREO:** nos pastos pobres acentúa a erosión. O mesmo ocorre cando non se deixa descansar a terra e se abusa de fertilizantes e praguicidas químicos.

➤ **A DESERTIZACIÓN:** ou perda da capa fértil do solo resultante da erosión extrema.

(non entra para exame)

1.4.A sobreexplotación e a contaminación das augas.

-A **sobreexplotación**: resultado do > do seu consumo para usos

-agrarios
-urbanos
-industriais

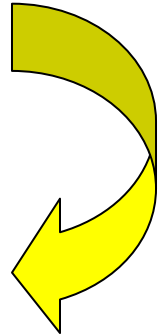
-Fíxose necesario a construcc. de obras hidráulicas

CONSECUENCIAS

- modificáronse leitos dos ríos.
- sobreexplotáronse acuíferos.
- prodúcense descensos no seu nivel que pode traer

-deseccamento total ou parcial
-intrusión mariña nos acuíferos litoroais.
-consecuentem. salinizac. da auga.

- **A contaminación** das augas:

-Producida polo refugallo evacuado polo home.

-Se o refugallo é excesivo:

Non se osixena

Non se purifica dun xeito natural.

-A contaminación é produto de actividades económicas do home:

1. **contaminación rural** : produto de

limpeza de cortes

uso de fertiliz. + pesticidas

pozos mouros q. contaminan augas subterráns.

2. contaminación industrial: producto de

verquidos sen dupurar a augas e mares
verquidos de petróleo – mareas negras –

PROVOCAN

- algas tóxicas e metais pesados venenosos
(por medio dos peixes intégranse na cadea alimentaria)
- mareas negras que afectan a fauna, augas e costas.

-ZONAS + CONTAMINADAS DO LITORAL ESPAÑOL

-Ría do Nervión
-Delta do Llobregat
-Golfo de Cadiz.

debido á proximidade de complexos industriais

-Estreito Xibraltar
-Costas Galiza

zonas próximas ás rutas dos petroleiros.

(saber concepto RSU) páx. 129

2. A PROTECCIÓN DOS ESPAZOS NATURAIS E A POLÍTICA AMBIENTAL

2.1 A creación e a ampliación dos espazos naturais protexidos.-

-Según a lei de Conservación de Espazos e da Flora e da Fauna Silvestres, establécense os distintos tipos de espazos protexidos:

A) **OS PARQUES**: áreas naturais onde as actividades económicas e humanas non influiron. Dous tipos:

➤ **Parques Nacionais:**

- Relativa extensión.
- Peculiaridades: xeolóxicas, hidrográficas, de vexetac. ou fauna.
- Coxestionados polo Estado + C.C.A.A.

➤ **Parques Naturais:**

- De menor extensión.
- Conviven: a explotación de recursos primarios da zona + turismo rural.
- Xestionados polas CC.AA.

B) AS RESERVAS NATURAIS:

- De superficies non moi grandes
- Protecc. de elementos bióticos que son raros ou fráxiles.

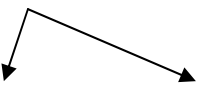
C) OS MONUMENTOS NATURAIS:

-Formac. naturais que destacam pola súa singularidade, rareza ou beleza.

D) AS PAISAXES PROTEXIDAS:

-Áreas con valores estéticos e culturais.

-Necesidade de compatibilizar:

medio ambiente e o aproveitamento.

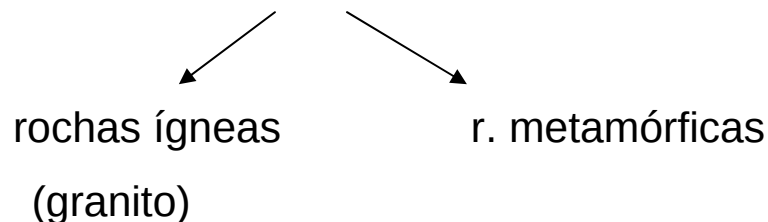
O MEDIO ECOXEOGRÁFICO E OS SEUS PROBLEMAS NA GALIZA

1.A DIVERSIDADE DO MEDIO XEOGRÁFICO GALEGO

-Creación e funcionam. dos tópicos

1.1 As formas do terreo

-Substrato litolóxico variado:

-Relevo a base de:

bloques elevados e afundidos

> de altura de costa a interior.

-Distinguimos as **seguintes unid. morfolóxicas**: (v.mapa 137).

a) A franxa litoral:

-Temos a costa + extensa da peníns.

-Moi diversa:

-Rías abrigosas.

-Grandes acantilados(costas da Morte...)

-Costa rectilín. (rasa cantábrica

b) As serras:

- Sitas na zona Oriental galega – Ancares, Courel, serra do Eixe- ...
- Formadas na oroxenia Alpina, e terciaria.
- Relevo formado por unha sucesión de vales e cumios con cristas de cuarcita.

b) Superficies de aplanamento:

- Existencia de amplos espazos aplanados:

interior de Lugo
(Terra Chá)

Bergantiños / Xallas / Barbanza
(chairas + reducidas)

c) Depresións interiores:

- Desde As Pontes (ao N.) até Verín (ao S.), depres. encadeadas en direcc. N.-S.
- Fondo cuberto por sedimentos fluviais

e) Os vales fluviais:

- A arteria + destacada é a do Miño-Sil, debido a súa lonxitude e a abundancia do caudal.

-Abundancia dos vales debido á abundancia fluvial que son os que drenan o territorio.

FIN